

VAI TRÒ CỦA BÁO CHÍ ĐỒ HỌA TRONG ĐỔI MỚI CÁCH THỂ HIỆN THÔNG TIN LĨNH VỰC GIÁO DỤC TRÊN BÁO ĐIỆN TỬ

Nguyễn Trường Duy, Đỗ Thúy Vy*

Khoa Khoa học Chính trị, Xã hội và Nhân văn, Đại học Cần Thơ, Việt Nam

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi số mạnh mẽ và nhu cầu tiếp cận thông tin nhanh chóng, trực quan của công chúng, báo chí đồ họa đang trở thành xu hướng nổi bật trong việc truyền tải nội dung trên báo điện tử, đặc biệt là lĩnh vực giáo dục. Đề tài này được thực hiện nhằm tập trung nghiên cứu vai trò của báo chí đồ họa trong đổi mới cách thể hiện thông tin giáo dục trên nền tảng báo điện tử, thông qua việc phân tích một số tác phẩm báo chí đồ họa, đề tài còn kết hợp khảo sát công chúng nhằm đánh giá chất lượng của xu hướng báo chí này. Kết quả nghiên cứu góp phần khẳng định vai trò của báo chí đồ họa nhằm đổi mới sáng tạo trong hoạt động báo chí hiện đại, đồng thời gợi mở hướng phát triển nội dung giáo dục số trong tương lai.

Từ khóa: báo chí đồ họa, đổi mới, thông tin giáo dục

1. GIỚI THIỆU

Trong môi trường truyền thông số, người đọc ngày càng có xu hướng ưa chuộng những nội dung trực quan, ngắn gọn, dễ tiếp cận thay vì các văn bản dài và khô khan. Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với báo chí, đặc biệt là báo điện tử, trong việc đổi mới hình thức thể hiện để phù hợp với nhu cầu người đọc. Báo chí đồ họa là hình thức kết hợp giữa hình ảnh, biểu tượng, dữ liệu và văn bản ngắn gọn, chúng đã trở thành một giải pháp hiệu quả trong việc truyền tải thông tin nhanh chóng và trực quan. Trong lĩnh vực giáo dục, một lĩnh vực đặc thù với khối lượng thông tin lớn, nhiều số liệu và khái niệm chuyên môn, việc ứng dụng báo chí đồ họa được xem là bước tiến quan trọng trong việc nâng cao khả năng tiếp cận và hiểu biết của người đọc. Những nội dung như chính sách giáo dục, phương pháp giảng dạy, hay định hướng nghề nghiệp nếu được thể hiện bằng đồ họa sẽ dễ dàng lan tỏa và tạo được hiệu ứng truyền thông mạnh mẽ hơn. Đề tài này hướng đến việc phân tích vai trò và hiệu quả của báo chí đồ họa trong việc đổi mới cách thể hiện thông tin giáo dục trên báo điện tử, từ đó góp phần khẳng định tầm

quan trọng của đổi mới sáng tạo trong hoạt động truyền thông giáo dục hiện đại.

2. TỔNG QUAN CƠ SỞ LÝ THUYẾT VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm báo chí đồ họa

Trong sự phát triển chung của báo chí, đặc biệt là loại hình báo điện tử đang chịu áp lực phải đổi mới cách thức truyền tải thông tin để đáp ứng nhu cầu ngày càng đa dạng và nhanh chóng của độc giả. Báo điện tử phải không ngừng đổi mới hình thức và nâng cao chất lượng nội dung để đáp ứng điều đó. Các xu hướng báo chí cũng ngày càng được phát triển mạnh mẽ, trong đó báo chí đồ họa có mặt như một hướng đi nổi bật, giúp truyền tải thông tin nhanh chóng, trực quan và dễ tiếp nhận hơn đối với công chúng. Thuật ngữ “báo chí đồ họa” có lịch sử hình thành từ khoảng thế kỷ XVIII, lúc này nó được xuất hiện trên những tờ báo đã sử dụng khá nhiều hình ảnh minh họa (Nguyễn Thị Trường Giang, 2017). Trong từ điển Oxford Advanced Learner’s, thuật ngữ đồ họa được nhắc đến là hình vẽ và tranh, ảnh nhằm mục đích cung cấp các hình ảnh một cách sống động, rõ ràng. Khi đồ họa được vận dụng ngày càng nhiều

và mạnh mẽ vào lĩnh vực báo chí, thì nó đã phát triển thành một xu hướng báo chí, đó là báo chí đồ họa. Theo Alexander (2023) trong *History of Press Graphics* (1819–1921) thì báo chí đồ họa được nhắc đến là một ấn phẩm minh họa, nơi hình ảnh quan trọng ngang với văn bản, đã trở thành một loại hình nghệ thuật ngày càng hiếm hoi. Afshana và Din (2018) cũng nhắc đến khái niệm này trong công trình của mình là đồ họa dưới dạng nghệ thuật tuần tự, hoạt hình và đồ họa thông tin trình bày một câu chuyện mà không làm ảnh hưởng đến tính chính trực của báo chí.

Tại Việt Nam, thuật ngữ này cũng được nhiều tác giả nghiên cứu và đưa ra. Tiêu biểu tác giả Hà Huy Phụng (2006) thì đó là cách “*diễn tả sự kiện, vấn đề bằng hình vẽ*”, khi này thì “*hình vẽ có thể kết hợp với chữ viết hoặc hình ảnh để biểu đạt các chi tiết, tình tiết sự kiện hoàn chỉnh*”. Đào Thu Trang (2013) đã cho rằng đó là cách “*dùng yếu tố đồ họa làm ngôn ngữ chính*”, đồng nghĩa với việc “*đồ họa có thể kết hợp với chữ viết, hình ảnh hoặc nhiều dạng thức khác để thể hiện chi tiết, ngắn gọn và trực quan các sự kiện, vấn đề*”. Khi nhắc đến thuật ngữ này, tác giả Hồ Thị Diệu Trang (2020) cũng đưa ra khái niệm tương tự đó là “*đồ họa làm phương thức chính để biểu đạt và chuyển tải thông tin. Nghĩa là, thay vì sử dụng ngôn ngữ chữ viết trong tác phẩm để truyền tải thông tin đến với công chúng, người ta sử dụng những nét vẽ, nét khắc họa hoặc những mảng hình để thay thế chữ viết mang thông tin đến bạn đọc*”. Trần Thị Hằng (2017) cho rằng đó là “*dạng tin/bài trực quan sử dụng ngôn ngữ phi văn tự. Thể hiện thông tin qua hình ảnh kết hợp hoặc không kết hợp với các yếu tố văn bản, hình ảnh chụp, tranh vẽ hoặc hình vẽ...Giúp thông tin ngắn gọn, cô đọng, dễ gây ấn tượng với công chúng và tăng hiệu quả truyền thông tin trên báo chí*”.

Với những khái niệm trên, báo chí đồ họa đã cho thấy những đặc điểm riêng biệt

với các hình thức khác như: Sử dụng yếu tố đồ họa làm ngôn ngữ chủ đạo, tính trực quan và cô đọng cao, khả năng kết hợp linh hoạt giữa hình ảnh và văn bản, hiệu quả cao trong truyền tải nội dung phức tạp và tính nghệ thuật nhưng vẫn đảm bảo tính báo chí. Như vậy, có thể kết luận rằng báo chí đồ họa là một loại hình báo chí hiện đại, trong đó các yếu tố đồ họa được sử dụng như phương tiện chủ đạo nhằm truyền tải thông tin một cách trực quan, sinh động và dễ tiếp cận đối với công chúng.

2.2. Đối tượng nghiên cứu và phương pháp nghiên cứu

Về đối tượng nghiên cứu: Đối tượng được tiếp cận trong nghiên cứu này là báo chí đồ họa với tư cách một phương thức thể hiện thông tin mang tính trực quan trong truyền thông báo chí hiện đại. Trong đó, nghiên cứu tập trung phân tích và làm rõ vai trò của báo chí đồ họa trong việc đổi mới hình thức trình bày và truyền tải thông tin về lĩnh vực giáo dục trên báo điện tử, qua đó nhận diện những giá trị, chức năng và tiềm năng ứng dụng của loại hình báo chí này trong bối cảnh truyền thông số.

Về phương pháp nghiên cứu: Thứ nhất đó là phương pháp chọn mẫu và phân tích tác phẩm được áp dụng trong nghiên cứu, các tác phẩm báo chí đồ họa tiêu biểu, có tính sáng tạo và đổi mới trong cách truyền tải thông tin giáo dục trên báo điện tử tại Việt Nam được lựa chọn có chủ đích. Trong đó, các tác phẩm báo chí đồ họa thể hiện ở nhiều nội dung khác nhau trong lĩnh vực giáo dục ở các trang báo điện tử của các cấp khác nhau đã được lấy làm minh chứng. Điều này nhằm giúp cung cấp cái nhìn khác nhau và toàn diện về việc phát triển báo chí đồ họa trong đổi mới cách thể hiện thông tin lĩnh vực giáo dục trên báo điện tử.

Thứ hai, nghiên cứu sử dụng phương pháp khảo sát, thông qua việc thiết kế bảng hỏi với mục tiêu thu thập ý kiến trực

tiếp từ các nhóm công chúng khác nhau. Việc khảo sát công chúng được tiến hành trong 03 tháng (từ đầu tháng 7/2025 đến cuối tháng 9/2025). Chúng tôi khảo sát ngẫu nhiên hai nhóm công chúng: *chuyên ngành báo chí* và *ngoài chuyên ngành báo chí*. Điều này giúp kết quả có thể đánh giá toàn diện và đa chiều của công chúng đối với vấn đề được nghiên cứu. Để đảm bảo

tính đại diện và độ tin cậy của dữ liệu, nghiên cứu áp dụng công thức xác định cỡ mẫu theo Yamane (trong trường hợp không biết rõ quy mô tổng thể), từ đó xác định được số lượng mẫu khảo sát cần thiết là 385. Sau khi thu được số liệu, phần mềm Microsoft Excel được sử dụng để xử lý số liệu.

$$n = 1.96^2 \frac{0.5 \times (1 - 0.5)}{0.05^2} = 384,16$$

3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

3.1. Phân tích việc ứng dụng báo chí đồ họa trọng việc thể hiện thông tin giáo dục trên báo điện tử

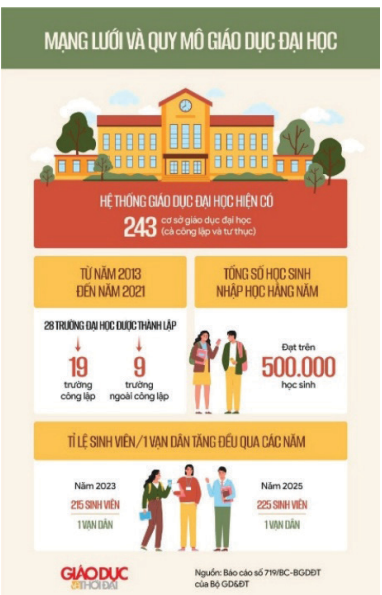
Báo chí đồ họa giúp tạo không gian mới cho sáng tạo nội dung vấn đề giáo dục, nó không còn đơn thuần là phương pháp trình bày thông tin mà là thay đổi và làm đa dạng mới cách thức truyền tải nội dung giáo dục trên báo điện tử. Không chỉ dừng lại ở việc trình bày dữ liệu hoặc tóm tắt nội dung bài viết, báo chí đồ họa còn tạo điều kiện để mở rộng hình thức thể hiện, đổi mới phương pháp kể chuyện, gia tăng tương tác và kích thích tư duy phân tích, phản biện của người đọc. Điều này được thể hiện qua

việc báo chí đồ họa góp phần đa dạng hóa hình thức thể hiện nội dung giáo dục. Nếu như trước đây, nội dung giáo dục trên báo điện tử chủ yếu được trình bày dưới dạng văn bản dài, kèm theo một số hình ảnh, đồ họa minh họa đơn giản, thì hiện nay các hình thức thể hiện đã phong phú hơn rất nhiều. Ví dụ Hình 1 giúp thể hiện đưa tin về chính sách giáo dục, Hình 2 giúp thể hiện số liệu tình hình phát triển giáo dục và Hình 3 cung cấp điểm chuẩn cho đào tạo – tuyển sinh,... Qua đó có thể thấy báo chí đồ họa không chỉ giúp trình bày ngắn gọn nội dung, giúp đa dạng hơn cách thể hiện thông tin giáo dục mà còn giúp người đọc nắm bắt thông tin nhanh hơn và chính xác hơn.

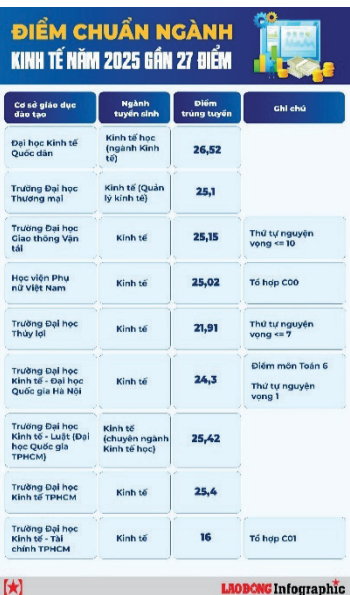
Hình 1. Minh họa số 1 về báo chí đồ họa

Nguồn: Báo Hà Nội Mới (2025a)

Hình 2. Minh họa số 2 về báo chí đồ họa

Nguồn: Báo Giáo dục và Thời đại (2025a)

Hình 3. Minh họa số 3 về báo chí đồ họa

Nguồn: Báo Lao động (2025a)

Bên cạnh việc cung cấp các vấn đề về chính sách giáo dục, tin tức giáo dục, đào tạo tuyển sinh thì ở một số trang báo điện tử, báo chí đồ họa còn được đăng tải các chủ đề khác như chia sẻ các câu chuyện đời thường xoay quanh vấn đề giáo dục như cách quy đổi điểm, giải đáp những thắc mắc, các thông tin hữu ích về các vấn đề khác trong

giáo dục,... Điều này không chỉ thu hút sự quan tâm của độc giả mà còn góp phần lan tỏa giá trị, kinh nghiệm và hành động tích cực từ cộng đồng. Nhờ khả năng truyền tải thông tin nhanh, rõ ràng và giàu cảm xúc, báo chí đồ họa ngày càng đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao nhận thức về các vấn đề giáo dục.

Hình 4. Hình minh họa 1 về báo chí đồ họa trong việc sáng tạo nội dung

Nguồn: Báo An Giang Online (2025)

Hình 5. Hình minh họa 2 về báo chí đồ họa trong việc sáng tạo nội dung

Nguồn: Báo Lao Động (2025b)

Hình 6. Hình minh họa 3 về báo chí đồ họa trong việc sáng tạo nội dung

Nguồn: Báo Tin tức (2025)

Từ ba hình ảnh minh họa phía trên được đăng tải trên báo *An Giang Online* có thể thấy việc vận dụng sáng tạo và đa dạng báo chí đồ họa trong viết sáng tạo các nội dung liên quan đến vấn đề giáo dục. Những bài viết như “*Khởi nghĩ hè đi du lịch còn em phải học thêm, làm sao đây ông giáo?*”, “*Bảng quy đổi điểm IELTS của các trường đại học năm 2025*”,... chính là ví dụ cho cách báo chí đồ họa không chỉ đưa tin mà còn truyền tải góc nhìn xã hội một cách gần gũi, sinh động. Không đơn thuần là minh họa bằng hình ảnh, báo chí đồ họa còn giúp thể hiện cảm xúc, thái độ, thông điệp và các thông tin giáo dục hữu ích một cách trực quan, hấp dẫn. Điều này không chỉ thu hút sự quan tâm của độc giả mà còn góp phần lan tỏa các giá trị, kinh nghiệm sống và truyền cảm hứng hành động tích cực trong cộng đồng. Từ đó có thể thấy, báo chí đồ họa đã và đang hỗ trợ hiệu quả trong việc đổi mới cách thức truyền tải nội dung giáo dục, giúp nâng cao nhận thức xã hội về các vấn

đề giáo dục theo hướng hiện đại. Đặc biệt, báo chí đồ họa còn góp phần thúc đẩy tư duy phản biện và khả năng phân tích sâu của công chúng. Không chỉ đơn thuần trình bày thông tin, các infographic được thiết kế tốt có thể đưa ra các so sánh, đối chiếu,...qua đó khơi gợi sự suy nghĩ, đánh giá từ phía công chúng.

Một điểm mạnh khác của báo chí đồ họa là khả năng minh họa ngắn gọn các khái niệm mang tính trừu tượng hoặc chuyên môn cao trong giáo dục. Những khái niệm phức tạp, những chính sách,... khi được thể hiện qua báo chí đồ họa có thể trở nên dễ hiểu và trực quan hơn rất nhiều đối với công chúng. Việc sử dụng biểu tượng đồ họa khác nhau sẽ giúp làm rõ nội hàm và mối liên hệ giữa các yếu tố trong khái niệm đó. Trong môi trường số, đó là nơi mà công chúng thường “*lướt*” thông tin trên thiết bị di động và có xu hướng tiếp nhận tin tức trong thời gian ngắn, thì việc trình bày thông tin sao cho “*bắt mắt*”, hấp dẫn ngay từ cái nhìn đầu tiên đóng vai trò

then chốt. Một tác phẩm được thiết kế đồ họa đẹp, bố cục hợp lý, màu sắc nổi bật

và thông tin cô đọng có khả năng tạo ấn tượng nhanh chóng.

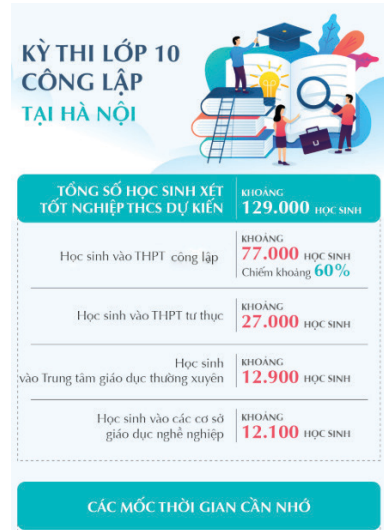
Hình 7. Minh họa về đơn giản hóa nội dung của báo chí đồ họa

Nguồn: Báo Giáo dục và Thời đại, (2025b)

Hình 8. Minh họa về hình thức tạo ấn tượng của báo chí đồ họa

Nguồn: Báo Hà Nội Mới (2025b)

Hình 9. Minh họa về hình thức phong cách nhả nhận của báo chí đồ họa

Nguồn: Báo VietNamNet (2025)

Ba hình ảnh trên thể hiện ba ưu điểm tiêu biểu của báo chí đồ họa trong truyền tải thông tin giáo dục. Hình 7 cho thấy khả năng đơn giản hóa nội dung, khi những thông tin chính trị – giáo dục mang tính khái quát được trình bày lại bằng bố cục rõ ràng, màu sắc nổi bật và hình ảnh minh họa giúp người đọc dễ hiểu hơn. Hình 8 nhấn mạnh tính ấn tượng trong hình thức, sử dụng hệ thống biểu tượng, khung thông tin và màu sắc tương phản để tạo sự nổi bật và thu hút, đồng thời giúp phân tách các ý chính một cách trực quan. Trong khi đó, Hình 9 thể hiện sự nhả nhận trong phong cách trình bày, với tông màu nhẹ nhàng, bố cục gọn gàng và cách sắp xếp chặt chẽ, mang lại cảm giác dễ theo dõi và phù hợp với các thông tin hướng dẫn hoặc dữ liệu cần độ tin cậy cao. Nhìn chung, ba hình minh họa ba hướng tiếp cận khác nhau nhưng đều thể hiện hiệu quả nổi bật của báo chí đồ họa

trong việc truyền tải thông tin một cách trực quan và hấp dẫn.

Hiện nay một trang báo đã áp dụng dạng báo chí đồ họa động vào việc thể hiện thông tin xã hội nói chung và thông tin giáo dục nói riêng. Trên cơ sở đó, tác giả của tác phẩm báo chí đồ họa có thể đa dạng sáng tạo một tác phẩm phù hợp với năng lực bản thân và nội dung của từng vấn đề để trình bày một cách hiệu quả nhất. Chẳng hạn, với những chủ đề giáo dục mang tính khái niệm trừu tượng như triết lý giáo dục, phương pháp giảng dạy mới, hay các vấn đề xã hội gắn với giáo dục thì báo chí đồ họa cho phép người làm báo linh hoạt lựa chọn ngôn ngữ hình ảnh, biểu tượng, đồ họa thích hợp nhất với những xu hướng thiết kế để sáng tạo cho hình thức và nội dung để sáng tạo trong lối kể chuyện để truyền tải cảm xúc và thông tin một cách đồng thời. Mỗi tác phẩm nhờ đó không chỉ là một bài báo đơn

thuần mà còn là một sản phẩm truyền thông sáng tạo mang dấu ấn cá nhân, dễ dàng lan tỏa trong cộng đồng mạng xã hội. Với khả năng trực quan hóa, cá nhân hóa và tích hợp đa phương tiện, báo chí đồ họa đang góp phần định hình lại cách công chúng tiếp cận, học hỏi và tương tác với tri thức trong kỷ nguyên truyền thông số.

3.2. Đánh giá của công chúng về chất lượng của báo chí đồ họa trong việc đổi mới hình thức thể hiện thông tin giáo dục trên báo điện tử

Nhằm đánh giá hiệu quả việc tiếp nhận của công chúng về báo chí đồ họa ở chuyên mục *Giáo dục* trên các trang báo điện tử tại Việt Nam, việc khảo sát 385 công chúng đã được tiến hành. Mẫu khảo sát được chọn theo phương pháp chọn

mẫu ngẫu nhiên nhằm đảm bảo tính đại diện cho các nhóm công chúng khác nhau có quan tâm đến lĩnh vực giáo dục. Số phiếu khảo sát được phát ra là 385 phiếu, số phiếu thu về và hợp lệ là 385 phiếu. Trong đó, việc xác định công chúng là nhóm thuộc “*Chuyên ngành*” hay “*Ngoài chuyên ngành*” đã được thực hiện. Việc chọn hai nhóm đối tượng này được tham khảo từ Oanh và cộng sự (2022). Kết quả thu được 188 công chúng “*Chuyên ngành*” (48,83%) và 197 công chúng “*Ngoài chuyên ngành*” (51,17%).

Kết quả khảo sát công chúng về chất lượng báo chí đồ họa trong việc đổi mới trong cách truyền tải thông tin giáo dục trên báo điện tử tại Việt Nam được trình bày như sau:

Bảng 1. Kết quả đánh giá của công chúng về chất lượng của báo chí đồ họa (%)

Nội dung đánh giá	Mức độ đánh giá									
	RHQ		HQ		TB		KHQ		RKHQ	
	CN	NCN	CN	NCN	CN	NCN	CN	NCN	CN	NCN
a. Về hiệu quả giúp truyền tải thông tin	47,01	14,55	13,77	12,47	5,97	4,42	1,30	0,51	0,00	0,00
b. Về hiệu quả giúp hứng thú khi tiếp nhận	36,87	44,68	8,31	3,38	3,64	2,34	0,78	0,00	0,00	0,00
c. Về hiệu quả giúp ghi nhớ thông tin lâu dài	25,45	32,73	11,95	10,91	10,39	7,01	0,26	0,78	0,00	0,52
d. Về hiệu quả giúp tiết kiệm thời gian đọc/ tiếp cận	46,23	40,00	6,49	5,19	0,78	1,31	0,00	0,00	0,00	0,00
e. Về hiệu quả phù hợp với xu hướng hiện nay	39,22	32,99	11,43	5,45	5,45	2,86	0,78	1,04	0,78	0,00

<i>f. Về hiệu quả tính thẩm mỹ</i>	34,81	30,39	16,62	10,13	3,90	2,08	0,52	1,55	0,00	0,00
<i>g. Về hiệu quả trình bày thông tin phức tạp</i>	45,45	22,08	4,94	1,56	15,06	8,05	2,08	0,52	0,26	0,00

Ghi chú: CN = Chuyên ngành Báo chí, NCN = Ngoài chuyên ngành Báo chí; RHQ = Rất hiệu quả, HQ = Hiệu quả, TB = Trung bình, KHQ = Không hiệu quả, RKHQ = Rất không hiệu quả.

Từ số liệu khảo sát trên, có thể nhận thấy báo chí đồ họa được công chúng đánh giá tích cực về hiệu quả trong việc truyền tải thông tin giáo dục. Nhìn chung, phần lớn người tham gia khảo sát cho rằng báo chí đồ họa giúp thông tin được tiếp nhận dễ dàng, tạo hứng thú, hỗ trợ ghi nhớ lâu dài, tiết kiệm thời gian và phù hợp với xu hướng hiện nay. Đồng thời, yếu tố thẩm mỹ và khả năng trình bày thông tin phức tạp cũng được đánh giá cao. Những kết quả này cho thấy báo chí đồ họa đang đóng vai trò quan trọng và ngày càng được công nhận là một hình thức truyền thông hiệu quả trong lĩnh vực giáo dục. Kết quả cụ thể được đánh giá như sau:

Về hiệu quả trong việc truyền tải thông tin, kết quả khảo sát cho thấy báo chí đồ họa không chỉ giúp công chúng tiếp cận thông tin nhanh chóng mà còn nâng cao khả năng hiểu và ghi nhớ nội dung. Trong đó, 47,01% công chúng thuộc nhóm chuyên ngành đánh giá rất hiệu quả, còn 14,55% công chúng ngoài chuyên ngành cũng nhận định mức cao. Sự khác biệt này cho thấy kiến thức chuyên môn có thể ảnh hưởng đến cách công chúng tiếp nhận và đánh giá mức độ hiệu quả của các sản phẩm đồ họa. Các yếu tố về thiết kế hình ảnh rõ ràng, kết hợp giữa văn bản và minh họa, cùng cách trình bày logic của thông tin đóng vai trò then chốt trong việc làm tăng khả năng tiếp nhận của người đọc. Đồng thời, tỷ lệ đánh giá trung bình và thấp rất nhỏ, gần như không xuất hiện sự phản đối, chứng tỏ chất lượng báo chí đồ họa trong việc truyền tải thông tin

được công chúng nhìn nhận tích cực. Như vậy, mối quan hệ giữa tác phẩm báo chí đồ họa và đánh giá của công chúng thể hiện rõ ràng những thiết kế trực quan, hợp lý và phù hợp với nhu cầu của người đọc sẽ nâng cao hiệu quả truyền tải thông tin, đồng thời tăng sự hài lòng và mức độ tin cậy của công chúng đối với nội dung được trình bày.

Về hiệu quả trong việc tạo hứng thú khi tiếp nhận thông tin, báo chí đồ họa được công chúng đánh giá cao, thể hiện qua 36,87% chuyên ngành cho rằng rất hiệu quả và 44,68 ngoài chuyên ngành đánh giá mức hiệu quả hợp lý. Sự phân bố này cho thấy mức độ hấp dẫn của tác phẩm báo chí đồ họa có ảnh hưởng trực tiếp đến việc thu hút sự chú ý và duy trì sự quan tâm của công chúng đối với nội dung. Các yếu tố như việc sử dụng màu sắc sinh động, hình ảnh minh họa rõ ràng, bố cục trực quan và cách kết hợp hợp lý giữa văn bản và hình ảnh đóng vai trò quan trọng trong việc tạo ra sự hứng thú này. Đồng thời, kết quả đánh giá của công chúng cũng phản ánh rằng những tác phẩm được trình bày sinh động không chỉ giúp tiếp nhận thông tin dễ dàng hơn mà còn nâng cao trải nghiệm đọc tổng thể, khiến người đọc có xu hướng ghi nhớ thông tin tốt hơn và tích cực tương tác với nội dung. Như vậy, chất lượng đồ họa chính là một yếu tố quyết định trong việc tạo ra hiệu quả về mặt hứng thú, đồng thời góp phần củng cố hiệu quả truyền tải thông tin của sản phẩm báo chí.

Về khả năng giúp ghi nhớ thông tin lâu dài, báo chí đồ họa nhận được đánh giá khá

cân bằng từ công chúng, với 25,45% công chúng chuyên ngành cho rằng rất hiệu quả và 32,73% công chúng ngoài chuyên ngành đánh giá mức cao. Sự phân bố này cho thấy mặc dù các sản phẩm đồ họa giúp nâng cao khả năng ghi nhớ, hiệu quả của chúng không đồng đều và chịu ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố. Mối quan hệ giữa thiết kế đồ họa và khả năng ghi nhớ của công chúng cho thấy rằng các sản phẩm được trình bày sinh động, rõ ràng và logic sẽ giúp người đọc dễ dàng lưu giữ thông tin hơn, đồng thời tăng tính hấp dẫn và trải nghiệm tiếp nhận thông tin. Tuy nhiên từ kết quả khảo sát đó chúng ta cũng thấy rằng từ mức đánh giá trung bình, không hiệu quả và rất không hiệu quả cũng cho thấy việc giúp công chúng ghi nhớ thông tin lâu dài vẫn còn hạn chế. Điều này có thể được giải thích bằng việc khi hình ảnh hoặc minh họa không phù hợp với nội dung, hiệu quả ghi nhớ có thể bị giảm, phản ánh tầm quan trọng của việc thiết kế hợp lý và cân nhắc đối tượng công chúng khi sản xuất báo chí đồ họa.

Về hiệu quả trong việc tiết kiệm thời gian đọc hoặc tiếp cận thông tin, báo chí đồ họa nhận được đánh giá rất tích cực từ công chúng, với 46,23% công chúng chuyên ngành cho rằng rất hiệu quả và 40% công chúng ngoài chuyên ngành đánh giá mức cao. Gần như không có người đọc nào đánh giá thấp, cho thấy mức độ công nhận rộng rãi về khả năng rút ngắn thời gian tiếp nhận thông tin. Hiệu quả này xuất phát từ việc sử dụng minh họa trực quan, bố cục rõ ràng và hình ảnh gợi nhớ, giúp người đọc nắm bắt nội dung nhanh hơn mà không cần đọc toàn bộ văn bản dài dòng. Điều này cũng cho thấy rằng tác phẩm báo chí đồ họa có chất lượng trình bày trực quan đã giúp góp phần nâng cao tốc độ tiếp nhận và thời gian xem của công chúng. Do đó, các sản phẩm báo chí đồ họa có bố cục hợp lý và hình ảnh minh họa phù hợp sẽ giúp tăng hiệu quả truyền

tải thông tin đồng thời nâng cao sự hài lòng và trải nghiệm của công chúng.

Về mức độ phù hợp với xu hướng hiện nay, báo chí đồ họa nhận được đánh giá tích cực từ công chúng, với 39,22% công chúng chuyên ngành cho rằng rất phù hợp và 32,99% công chúng ngoài chuyên ngành đánh giá mức cao. Điều này cho thấy các sản phẩm đồ họa không chỉ đáp ứng nhu cầu truyền thông hiện đại mà còn phù hợp với thói quen tiếp nhận thông tin của người đọc, đặc biệt trong bối cảnh công chúng ngày càng ưa chuộng nội dung trực quan, sinh động và dễ tiếp thu. Các yếu tố ảnh hưởng đến nhận định này bao gồm thiết kế minh họa hiện đại, sự kết hợp hài hòa giữa hình ảnh và văn bản, cũng như cách bố cục hợp lý giúp thông tin trở nên dễ tiêu hóa. Tuy nhiên đối với ý kiến này cũng ghi nhận phản hồi từ trung bình đến rất không hiệu quả, điều này có thể được lý giải thông qua việc ở một số nội dung giáo dục đôi khi không phù hợp với trình bày bằng báo chí đồ họa, bên cạnh đó thì ngoài báo chí đồ họa thì trong sự phát triển của báo chí vẫn còn có các xu hướng khác như xu hướng báo chí đa phương tiện, báo chí dữ liệu, báo chí di động,... cũng đang dần khẳng định vị trí. Do đó phần này làm cho báo chí đồ họa phải “cạnh tranh” để khẳng định vị trí của xu hướng hiện nay.

Về hiệu quả tính thẩm mỹ, báo chí đồ họa được công chúng đánh giá cao, với 34,81% công chúng chuyên ngành cho rằng rất đẹp mắt và 30,39% công chúng ngoài chuyên ngành đánh giá mức cao. Kết quả này cho thấy yếu tố thẩm mỹ đóng vai trò quan trọng trong việc thu hút sự chú ý, giữ chân người đọc và nâng cao trải nghiệm tiếp nhận thông tin. Những yếu tố ảnh hưởng đến đánh giá này bao gồm sự hài hòa về màu sắc, bố cục hợp lý, hình ảnh minh họa sinh động và cách kết hợp cân đối giữa văn bản và hình ảnh. Mối quan hệ giữa chất lượng thiết kế đồ họa và phản hồi của công chúng cho thấy rằng

sản phẩm càng thẩm mỹ, người đọc càng có xu hướng cảm thấy hứng thú, tập trung lâu hơn và tương tác tích cực hơn với nội dung. Các mức đánh giá trung bình và thấp chỉ chiếm tỷ lệ nhỏ, chứng tỏ rằng nhìn chung báo chí đồ họa được nhận diện là hấp dẫn về mặt hình thức, đồng thời góp phần nâng cao hiệu quả truyền tải thông tin và sự hài lòng của công chúng.

Về hiệu quả trong việc trình bày thông tin phức tạp, báo chí đồ họa nhận được đánh giá tích cực, với 45,45% công chúng chuyên ngành cho rằng rất hiệu quả và 22,08% công chúng ngoài chuyên ngành đánh giá mức cao. Tuy nhiên, các mức đánh giá trung bình chiếm một tỷ lệ đáng kể, cho thấy hiệu quả của báo chí đồ họa trong việc đơn giản hóa thông tin phức tạp không phải lúc nào cũng đồng đều. Những yếu tố ảnh hưởng đến đánh giá này bao gồm cách thiết kế hình ảnh, mức độ chi tiết và trực quan của minh họa, cũng như mức độ phù hợp giữa hình ảnh và nội dung cần truyền tải. Mối quan hệ giữa tác phẩm báo chí đồ họa và phản hồi của công chúng cho thấy rằng khi thiết kế được thực hiện hợp lý giúp minh họa hiệu quả và trực quan hóa thông tin phức tạp người đọc sẽ tiếp nhận dễ dàng hơn, ghi nhớ thông tin tốt hơn và cảm thấy trải nghiệm đọc hiệu quả hơn. Ngược lại, nếu minh họa quá phức tạp hoặc không ăn khớp với nội dung, hiệu quả truyền tải thông tin sẽ giảm, phản ánh tầm quan trọng của việc cân nhắc mục tiêu, đối tượng công chúng và chất lượng thiết kế trong sản xuất báo chí đồ họa.

Tổng kết lại, có thể thấy báo chí đồ họa được công chúng nhìn nhận là một hình thức truyền tải thông tin giáo dục hiệu quả, đặc biệt ở các khía cạnh tiết kiệm thời gian, truyền tải nhanh, tạo hứng thú và phù hợp với xu hướng hiện đại. Tuy nhiên, vẫn tồn tại những chênh lệch đáng kể giữa hai nhóm đối tượng trong một số tiêu chí như khả năng xử lý thông tin phức tạp hay tính hiệu quả lâu dài. Những điểm này cần được nghiên cứu sâu hơn để thiết kế các sản phẩm báo chí đồ họa vừa đảm bảo chuyên môn, vừa dễ tiếp cận với đối tượng phổ thông, từ đó mở rộng khả năng ứng dụng trong truyền thông giáo dục đại chúng.

4. KẾT LUẬN

Kết quả nghiên cứu cho thấy việc ứng dụng báo chí đồ họa trong đổi mới cách thể hiện thông tin giáo dục trên báo điện tử đã góp phần nâng cao chất lượng thông tin, tăng sức hấp dẫn và cải thiện hiệu quả tiếp nhận của công chúng. Đồng thời, kết quả khảo sát cũng phản ánh rằng đa số công chúng đánh giá cao hiệu quả của báo chí đồ họa cả về hình thức lẫn nội dung, qua đó giúp họ tiếp nhận và ghi nhớ thông tin một cách trực quan và dễ dàng hơn. Tuy vậy, vẫn tồn tại một bộ phận công chúng cho rằng hiệu quả của báo chí đồ họa chưa thật sự nổi bật ở một số khía cạnh, cho thấy vẫn còn hạn chế cần được khắc phục. Những nhận định này giúp các cơ quan báo chí có cơ sở điều chỉnh cách thức thiết kế và triển khai sản phẩm đồ họa nhằm đáp ứng tốt hơn nhu cầu thông tin. Cuối cùng, kết quả nghiên cứu góp phần bổ sung dữ liệu thực tiễn, làm phong phú thêm những nghiên cứu trong lĩnh vực báo chí.

Thông tin tác giả:

Nguyễn Trường Duy, Khoa Khoa học Chính trị, Xã hội và Nhân văn, Đại học Cần Thơ, Thành phố Cần Thơ, Việt Nam

Email: nguyentruongduy.ct.vn@gmail.com

Đỗ Thúy Vy (**Tác giả liên hệ*), Khoa Khoa học Chính trị, Xã hội và Nhân văn, Đại học Cần Thơ, Thành phố Cần Thơ, Việt Nam

Email: dtvy@ctu.edu.vn

Thông tin bài báo:

Ngày nhận bài: 17/10/2025

Ngày hoàn thiện biên tập: 02/12/2025

Ngày duyệt đăng: 04/12/2025

Ghi chú

Các tác giả xác nhận không có tranh chấp về lợi ích đối với bài báo này.

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

Afshana, S., & Din, H. (2018). Innovating the Narrative: A study into the emerging genre of Graphic Journalism. *International Journal of Research in Social Sciences*, 8(11), November 2018, 527 – 545.

Alexander, R. (2023). *History of Press Graphics. 1819-1921*. TASCHEN.

Báo Lao động. (2025a). *Điểm chuẩn ngành Kinh tế năm 2025 gần 27 điểm*. Truy cập vào ngày 17/10/2025 từ <https://laodong.vn/infographic/diem-chuan-nganh-kinh-te-nam-2025-gan-27-diem-1592985.ldo>

Báo Lao động. (2025b). *Cách quy đổi điểm IELTS của các trường đại học mới nhất*. Truy cập vào ngày 23/9/2025 từ <https://laodong.vn/infographic/cach-quy-doi-diem-ielts-cua-cac-truong-dai-hoc-moi-nhat-1522982.ldo>

Báo Hà Nội Mới. (2025a). *4 nhóm đối tượng được hỗ trợ chi phí học tập theo quy định mới*. Truy cập vào ngày 23/9/2025 từ <https://hanoimoi.vn/4-nhom-doi-tuong-duoc-ho-tro-chi-phi-hoc-tap-theo-quy-dinh-moi-715364.html>

Báo Hà Nội Mới. (2025a). *13 trường đại học dẫn đầu đào tạo công nghệ 4.0*. Truy cập vào ngày 23/9/2025 từ <https://hanoimoi.vn/13-truong-dai-hoc-dan-dau-dao-tao-cong-nghe-4-0-711382.html>

Báo An Giang Online. (2025). *“Cước chú” nghĩa là gì vậy ông giáo?*. Truy cập vào ngày 23/9/2025 từ <https://baoangiang.com.vn/-cuoc-chu-nghia-la-gi-vay-ong-giao-a423086.html>

Báo Giáo dục và Thời đại. (2025a). *Tổng quan về mạng lưới và quy mô giáo dục đại học*. Truy cập vào ngày 23/9/2025 từ <https://giaoducthoidai.vn/tong-quan-ve-mang-luoi-va-quy-mo-giao-duc-dai-hoc-post749086.html>

Báo Giáo dục và Thời đại. (2025b). *Nghị quyết số 71-NQ/TW của Bộ Chính trị về đột phá phát triển GD&ĐT*. Truy cập ngày 23/9/2025 từ <https://giaoducthoidai.vn/nghi-quyet-so-71-nqtw-cua-bo-chinh-tri-ve-dot-pha-phat-trien-gddt-post746207.html>

Báo Tin tức. (2025). *Cảnh báo giả mạo tuyển sinh viên đi du học*. Truy cập vào ngày 23/9/2025 từ <https://baotintuc.vn/infographics/canh-bao-gia-mao-tuyen-sinh-vien-di-du-hoc-20250325154031010.htm>

Đào Thu Trang. (2013). *Sử dụng thông tin đồ họa trên báo điện tử Việt Nam* (Luận văn Thạc sĩ Chuyên ngành Báo chí học). Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội.

Hồ Thị Diệu Trang. (2020). Phương thức thể hiện của tin đồ họa trên báo điện tử Việt Nam hiện nay. *Tạp chí khoa học và công nghệ, Trường Đại học Khoa học, ĐH Huế*, tập 15, số 3 (2020), 227 – 237.

Nguyễn Huy Phụng. (2006). *Tổ chức nội dung và thiết kế trình bày báo in*. NXB Chính trị Hà Nội.

Nguyễn Thị Trường Giang (2017). *Báo chí và truyền thông đa phương tiện*. NXB Đại học quốc gia Hà Nội.

Nguyễn Thị Kiều Oanh, Nguyễn Thị Mỹ Ly, Hà Hoàng Thái, Nguyễn Thị Diễm My và Trương Lâm Huỳnh Anh. (2022). Thực trạng và giải pháp nâng cao hiệu quả tiếp nhận truyền dài và phim điện ảnh chuyển thể từ truyền dài của Nguyễn Nhật Ánh. *Tạp chí Khoa học Đại học Cần Thơ*, 59(3), 179-189.

Trần Thị Hằng. (2017). *Phương thức kể chuyện có sử dụng thông tin đồ họa (infographic) trên truyền hình* (Luận văn Thạc sĩ Chuyên ngành Báo chí học). Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội.

THE ROLE OF GRAPHIC JOURNALISM IN INNOVATING THE WAY OF PRESENTING INFORMATION IN THE FIELD OF EDUCATION ON ONLINE NEWSPAPERS

Nguyen Truong Duy, Do Thuy Vy*

School of Political Science, Social Sciences and Humanities, Can Tho University, Vietnam

Abstract: *In the context of strong digital transformation and the public's demand for quick and visual access to information, graphic journalism is becoming a prominent trend in delivering content on online newspapers, especially in the field of education. This topic is conducted to focus on researching the role of graphic journalism in innovating the presentation of educational information on online newspaper platforms. Through the analysis of several graphic journalism works, the topic also combines public surveys to assess the quality of this journalism trend. The research results contribute to affirming the role of graphic journalism in fostering innovation in modern journalism activities, while also suggesting directions for the development of digital educational content in the future.*

Keywords: *educational information, graphic journalism, innovation*

Author Information:

Nguyen Truong Duy, School of Political Science, Social Sciences and Humanities, Can Tho University, Can Tho City, Vietnam

Email: nguyentruongduy.ct.vn@gmail.com

Do Thuy Vy (*Corresponding author), School of Political Science, Social Sciences and Humanities, Can Tho University, Can Tho City, Vietnam

Email: dtvy@ctu.edu.vn

Note:

The authors declare no competing interests regarding this article.